

Щотижневий моніторинг публікацій аналітичних центрів світу

Глобальний огляд порядку денного провідних think tanks: меморандум США–Іран, динаміка війни в Україні, технологічне та економічне суперництво.

15-21 ЧЕРВНЯ 2026 РОКУ

НАВІГАЦІЯ

Зміст випуску

01 · Резюме для керівництва	03
02 · Ключові тенденції тижня	04
03 · Різниця підходів аналітичних центрів	05
04 · Україна у фокусі досліджень	06
05 · Регіональний огляд	07
США — CSIS · Brookings · Carnegie · CFR · Atlantic Council · Hudson · AEI	
Велика Британія — RUSI · Chatham House	
Європа — ECFR · Bruegel · Carnegie Europe	
Швеція · Австралія · Індія — SIPRI · Lowy · ORF	
Росія — «Россия в глобальной политике» · «НЕЗЫГАРЬ»	

Документ підготовлено на основі відкритих публікацій аналітичних центрів за вказаний період. Оцінки належать авторам першоджерел; INSIGHTRADAR відповідає за відбір, структурування та переказ.

01 · EXECUTIVE SUMMARY

Резюме для керівництва

Тиждень минув під знаком **меморандуму про взаєморозуміння між США та Іраном**, який зупиняє воєнну фазу й передбачає поетапне відкриття Ормузької протоки. Майже одностайно — від Chatham House і RUSI до CSIS, CFR, Atlantic Council і Carnegie — центри оцінюють документ як «асиметричний» на користь Тегерана: він відкладає ядерне питання та ризикує закріпити кризу замість її завершення.

**\$2 887
млрд**

світові військові витрати у 2025 р. — 2,5% світового ВВП, 11-й рік зростання поспіль (SIPRI)

30+ км

дальність ураження українських дронів проти логістики РФ — «роботизація» поля бою (CFR)

9

ядерних держав продовжили модернізацію арсеналів у 2025 р. (SIPRI)

ЩО ЦЕ ОЗНАЧАЄ — П'ЯТЬ ВИСНОВКІВ

- 1. Угода з Іраном — пауза, а не врегулювання.** Консенсус провідних центрів: військова перевага США та Ізраїлю не конвертована в політичний результат; Тегеран зберігає важіль над Ормузом і фактично стає «воротарем» світового енергетичного вузла.
- 2. Російський наступ вичерпується.** RUSI, Atlantic Council, CFR і Lowy фіксують падіння темпів захоплення території та ефект українських дронів; водночас лунає застереження «не знімати ногу з педалі» підтримки.
- 3. Технології стають полем стримування.** Експортний контроль США над моделями Anthropic, втрата ринку ШІ-чипів у Китаї та дебати про заборону суперінтелекту формують новий режим контролю над передовим ШІ.
- 4. Європа шукає автономію.** Chatham House, ECFR і Carnegie Europe наголошують на «економічному стримуванні» та ризику нової залежності — тепер від газу США, що випереджає Норвегію як постачальника № 1.
- 5. Україна ризикує зникнути з радарів.** На тлі іранської кризи Lowy попереджає про «втому від України»; офіційний старт переговорів про вступ до ЄС — ключова позитивна подія для публічної дипломатії.

Російські майданчики використовують ту саму рамку з протилежним меседжем — мовляв, США дипломатичними формулюваннями маскують політичну поразку. Це робить іранський сюжет зручним індикатором офіційних і навколовладних наративів Москви.

02 · ТЕМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ

Ключові тенденції тижня

1 · Меморандум США–Іран: асиметрія та відкладене ядерне питання

Домінанта тижня. Документ зупиняє воєнну фазу й передбачає поетапне відкриття Ормузької протоки, проте майже всі центри оцінюють його критично: угода вигідна Тегерану, відкладає найскладніші теми та ризикує закріпити кризу. Chatham House (Веллер) вказує, що меморандум задовольняє майже всі іранські вимоги, а Вашингтон втрачає економічні й військові важелі; RUSI бачить «постійну кризу»; AEI (Брандс) — «антракт, а не фінал».

2 · Україна та оцінка спроможності Росії

RUSI, Atlantic Council, CFR і Lowy фіксують вичерпання російського наступу та ефект українських дронів середньої/великої дальності; FT наводить дані Black Bird Group про різке падіння темпів захоплення території. Паралельно — офіційне відкриття переговорів про вступ України до ЄС і дискусія про безпекову автономію Європи від США.

3 · Технології, безпека та економіка

Експортний контроль США над передовими ШІ-моделями (CSIS про Anthropic, Brookings про чипи в Китаї), ризики суперінтелекту (RUSI), структурні фінансові застереження (CFR про кореляцію волатильності, SIPRI про рекордні військові витрати \$2 887 млрд). Помітні також Східна Азія (візит Сі до КНДР) та Глобальний Південь (Африка в Carnegie й Brookings).

03 · ПОРІВНЯЛЬНА ОПТИКА

Різниця підходів аналітичних центрів

Група центрів	Фокус та тональність
США CSIS, CFR, Atlantic Council, Brookings, Carnegie, Hudson, AEI	Найбільший обсяг продукції. Фокус — наслідки угоди з Іраном, конкуренція з Китаєм, експортний контроль ШІ, підтримка України. Тон здебільшого критичний щодо «асиметрії» угоди й розмиття американської міці.
Велика Британія та Європа Chatham House, RUSI, IISS, Bruegel, ECFR, Carnegie Europe	Акцент на безпековій автономії Європи, енергозалежності (зокрема новій залежності від газу США), економічному стримуванні та оборонних спроможностях. Виразне занепокоєння надійністю США як союзника.
Азійсько-Тихоокеанський регіон Lowy, ORF	Регіональні наслідки: Тайвань, ШІ, втома від теми України, вплив Ормузу на економіку Індії. Прагматичний погляд із Південної півкулі.
Російські майданчики «Россия в глобальной политике», «НЕЗЫГАРЬ»	Рамка «багатополярності» та «повороту на Схід»; інтерпретація іранської угоди як поразки США; увага до Сахелю, Балтики й санкцій. Корисні як індикатор офіційних і навіоловладних наративів.

04 · СПЕЦІАЛЬНИЙ ФОКУС

Україна у фокусі досліджень

Західні центри цього тижня радше оптимістичні щодо динаміки на полі бою, але паралельно лунають застереження про ресурси та згасання глобальної уваги.

Оптимістична лінія. RUSI — про прориви ППО РФ і загрозу космічним спроможностям України; Atlantic Council — «Чи програє Росія війну?»; CFR — про ефект українських дронів, які тепер вражають на 30+ км. Mick Ryan (Lowy) доводить, що Росія «програє за всіма вимірами».

Застороги. Lowy — «світ перестав бачити Україну» (втома від теми) та «косовська модель не врятує Україну»; Chatham House — про межі ресурсів і чотири шляхи європейської автономії. Російські джерела (Крастев) просувають тезу про «заморозку» та «імітацію успіху».

Практична подія тижня: офіційний старт переговорів про вступ України до ЄС — символічно й стратегічно значуща новина, яку варто активно комунікувати, попри невизначеність строків.

05 · РЕГІОНАЛЬНИЙ ОГЛЯД

Сполучені Штати Америки

CSIS — Center for Strategic and International Studies

Десять років Brexit: чому Велика Британія дрейфує від ЄС до США (The Eurofile)

youtube.com/watch?v=iCFCi5Kw4wg

До 10-ї річниці референдуму 2016 року Том Мактаг (The New Statesman) доводить, що євроскептики точніше розуміли федеральну природу проєкту, а втрата суверенітету була реальною. Попри переважання думки, що Brexit був помилкою, країна рухається ще далі від ЄС: лейбористи орієнтуються на технологічний альянс зі США та окремі торгові угоди. Лунає «аргумент Блера»: майбутнє за дерегуляцією, ШІ та фінансами. Підкреслюється «хвиля Бориса» — зростання міграції до ~700 тис. на рік. Ключову роль і в заснуванні, і в можливому відході ЄС відіграє присутність США в Європі.

Візит Сі до Північної Кореї: Китай де-факто визнає ядерний статус КНДР (ChinaPower)

youtube.com/watch?v=0H0IfHdn5LU

Перший за майже сім років візит Сі до КНДР відбувся без згадки про денуклеаризацію, що, на думку д-ра Віктора Ча, означає де-факто визнання Китаєм ядерного статусу Пхеньяна. КНДР нарощує торгівлю та військову співпрацю з Росією (\$7–8 млрд проти \$2,7–3 млрд з Китаєм), отримавши «опорну» позицію між Москвою та Пекіном. Мета Кім Чен Ина — визнання його ядерною державою лідерами США, Китаю, Росії та Японії з ізоляцією Південної Кореї. Головний визначник можливого ядерного вибору Сеула — рівень оборонних зобов'язань США.

Велика стратегія Сі: чому реформи Ден Сяопіна відродили тоталітаризм (The Asia Chessboard)

youtube.com/watch?v=wu3XRlr2Gvw

Міньсінь Пей доводить: Сі є не розривом, а продовженням стратегії Ден Сяопіна — обидва ленінці, віддані збереженню влади КПК. Вступ Китаю до СОТ названо справжнім «переламним моментом» (експорт зріс із <\$300 млрд до \$3 трлн; частка у світовому виробництві — з <10% до ~30%). Гегемоністські амбіції впливають радше з історії, ніж із ленінізму. Рекомендована стратегія Заходу — поєднання стримування (альянси, технології) з дипломатією. Критикується «пастка Фукідіда» як вигідна Пекіну рамка.

Ядерні гіперзвукові ракети: гонка озброєнь і дилема США (серія НТК)

youtube.com/watch?v=JraEN7MLNy0

Дві теми: рамкова угода США–Іран (обережний крок до врегулювання) та глобальна гонка гіперзвуку. Росія й Китай розгортають гіперзвук подвійного призначення з ядерним оснащенням, щоб подолати американську ПРО, тоді як США надавали перевагу конвенційним системам. Це породжує дебати, чи потрібен США ядерний підхід заради стратегічної гнучкості. За торішнім звітом про військову міць КНР, Китай має провідний у світі арсенал гіперзвукових ракет.

Модернізація морської піхоти США (генерал-лейтенант Ерік Остін)

youtube.com/watch?v=Ckywgf1o_Pw

Пріоритети модернізації Корпусу: інтеграція спільних «kill webs», підвищення летальності, логістика в умовах протидії. Уроки сучасних конфліктів — адаптуватися «зі швидкістю» через робототехніку, автономні системи та ШІ зі збереженням людського контролю. Підкреслюється потреба гнучкіших, розосереджених формувань.

Іран виграв переговори, навіть програвши війну

csis.org/analysis/iran-won-negotiation-even-though-it-lost-war

Повний текст рамкової угоди оприлюднено — він «асиметричний» на користь Тегерана. Попри військові втрати, Іран домогся вигідних політичних умов, а США втратили частину важелів тиску. Єдиною доброю новиною автори називають публічну фіксацію припинення вогню. Військова перевага не перетворилася на стратегічний успіх — це впливає на політику США на Близькому Сході та на сприйняття американських гарантій союзниками.

Що Сі здобув у Пхеньяні (Capital Cable #136)

csis.org/events/what-xi-got-pyongyang-capital-cable-136

Розбір першого з 2019 року візиту Сі до Пхеньяна (8–9 червня 2026). Експерти оцінюють, що Сі здобув із поглиблення зв'язків із КНДР і як це впливає на трикутник Китай–Росія–Північна Корея. Пхеньян посилює позиції, балансуючи між Москвою та Пекіном. Підкреслюється виклик для режиму нерозповсюдження та безпеки Індо-Тихоокеанського регіону.

Новий вуглецевий порядок: відповідь Китаю на європейський СВМ

csis.org/analysis/new-carbon-order-chinas-response-europes-cbam

Китай — водночас домінуючий експортер чистих енерготехнологій і найбільший постачальник парникових газів. У фокусі — реакція Пекіна на європейський прикордонний механізм вуглецевого коригування (СВМ) та адаптація торговельної й промислової політики до нового «вуглецевого порядку». Матеріал на перетині кліматичної та геоекономічної політики ЄС і США.

Нова активність на ймовірних об'єктах китайської розвідки на Кубі

csis.org/analysis/new-activity-possible-chinese-intelligence-facilities-cuba

Супутникова аналітика фіксує нову активність на об'єктах на Кубі, які можуть використовуватися для збору розвідданих. Підкреслюється зростання китайської присутності в безпосередньому сусідстві зі США та потенційні ризики для національної безпеки. Для дипломатичної аудиторії — індикатор загострення в Західній півкулі.

G7, критичні мінерали та природні ресурси Ірану

csis.org/analysis/g7-critical-minerals-ambitions-and-irans-natural-resources

Амбіції «Групи семи» щодо критичних мінералів крізь призму ресурсів Ірану. На саміті в Евіані 15 червня тема була однією з центральних. Розглядається зв'язок між врегулюванням навколо Ірану та доступом до його надр. Підкреслюється стратегічне значення диверсифікації постачання для Заходу.

Міністерство торгівлі обмежило доступ до новітніх моделей Anthropic. Що далі?

csis.org/analysis/departments-commerce-restricted-access-anthropics-latest-models-what-comes-next

Розбір рішення Міністерства торгівлі США (12 червня) про експортний контроль над новітніми моделями Anthropic. Безпрецедентний крок прирівнює передові ШІ-моделі до контрольованих стратегічних технологій. Сигнал про формування нового режиму контролю над ШІ та про баланс між інноваціями й безпекою.

Brookings Institution

Туреччина шукає новий близькосхідний порядок

brookings.edu/articles/turkeys-search-for-a-middle-east-order

На основі річних інтерв'ю з турецькими дипломатами: Туреччина повертається як центральний актор Близького Сходу, але не як «неоосманська» держава. Оточена війнами та розломами, Анкара радше намагається керувати безладом, ніж домінувати, виступаючи посередником і балансувальником.

Blowback: наслідки іранської війни для Південно-Східної Азії

brookings.edu/articles/the-fallout-in-southeast-asia

Війна вже завдала регіону відчутних витрат через перебої з постачанням енергоносіїв. Розглядаються довгострокові ризики для економік ПСА, залежних від стабільних енергопотоків. Приклад каскадного впливу локального конфлікту на віддалені регіони.

Ball Games Over: США вибувають з ринку ШІ-чипів у Китаї

brookings.edu/articles/ball-games-over-the-us-is-out-of-the-ai-chip-market-in-china

Попри схвалення продажу чипів H200 десяти китайським компаніям, станом на середину травня не продано жодного чипа через заперечення Пекіна. США фактично втрачають китайський ринок перових ШІ-чипів — ринкові й політичні чинники переплітаються в чиповій війні.

Розколота політика Європи та що вона говорить про демократію

brookings.edu/articles/europes-fractured-politics-and-what-they-reveal-about-democracy

Парадокс: піднесення правих націоналістичних партій ще більше інтернаціоналізує політику демократій. Декларуючи зосередженість на власних націях, націоналісти поділяють спільну позицію — обмеження імміграції та націоналістична економіка — і формують транснаціональні мережі. Релевантно для України з огляду на вплив європейських правих на політику щодо Києва.

Carnegie Endowment for International Peace

Поразка «Фідес» Орбана після 16 років при владі: уроки для електоральних автократій

x.com/CarnegieEndow/status/2067698870667112565

Поразка партії Орбана на парламентських виборах 2026 року — поворотний момент для Угорщини й ширший урок про вразливості електоральних автократій. Правопопулістська зовнішня політика та мережа союзників Орбана матимуть далекосяжні наслідки навіть після його відходу. Важливо для розуміння оборотності демократичного відкату.

Експорт безпекової моделі Китаю: «успіх громадської безпеки» замість провалу з прав людини

x.com/CarnegieEndow/status/2067660981308719328

На основі дослідження Шіни Грайтенс: Китай експортує власну безпекову стратегію, подаючи систему як «успіх у сфері громадської безпеки», а не провал у правах людини. Аналізуються механізми поширення китайських технологій і практик у країнах, що розвиваються — індикатор «м'якого» поширення авторитарних практик.

США вимагають доступу до медичних даних мільйонів африканців як умови допомоги

x.com/CarnegieEndow/status/2068325496233062479

Спираючись на розслідування ProPublica: США вимагають доступу до медичних даних мільйонів африканців як умови допомоги. За словами Джейн Мун'ґи, населення не знає, як компанії використовуватимуть дані. Гострі питання цифрового суверенітету та етики у відносинах донор–реципієнт; впливає на відносини США з Глобальним Півднем.

Council on Foreign Relations (CFR)

Українські інновації на полі бою розвернули нещодавні російські здобутки

x.com/CFR_org/status/2066626573722120627

Лорен Кан, Майкл Горовіц та Ерін Дамбахер доводять, що українські інновації розвернули російські здобутки. Дрони тепер вражають на 30+ км; «роботизація» поля бою знижує значення суто чисельної переваги. Авторитетне підтвердження ефективності українських розробок і сигнал для оборонних інвестицій Заходу.

Іран виходить із війни послабленим, але стратегічно посиленням «воротарем» енергетичного вузла

x.com/CFR_org/status/2067963159952986366

Едвард Фішман: навіть якщо угода втримається, Іран вийде з війни ослабленим військово й економічно, але стратегічно посиленням — як новий «воротар» найважливішого енергетичного вузла. Контроль над Ормузом стає геополітичним важелем; інші країни шукатимуть власні «вузькі місця». Небезпечний прецедент використання інфраструктури як зброї.

Як мають адаптуватися альянси у світі, де американська міць слабшає

x.com/CFR_org/status/2066911237460361338

Маттіас Маттіс: питання не в тому, чи важливі альянси, а як адаптувати їх до світу, де американська міць розмивається, конкуренція загострюється, а союзники стають автономнішими. Адаптація альянсів — структурний, а не кон'юктурний виклик.

Світовий економічний огляд: геополітика, фінансові ризики та бум ШІ (World Economic Update)

youtube.com/watch?v=j6K5FyIDvb0

Панель (Goldman Sachs, Brookings, Yale): уповільнення зростання (прогноз Світового банку — 2,5% на 2026) на тлі конфлікту на Близькому Сході й буму ШІ. Зростає значення «вузьких місць»; пріоритет ефективності змінюється на резервування ланцюгів. Занепокоєння фінансовим станом США: дефіцити ~6% ВВП, відсотки можуть поглинути ~30% доходів до 2036 року. Сукупний розмір IPO SpaceX, Anthropic і OpenAI майже вдвічі перевищує IPO часів інтернет-бульбашки.

Atlantic Council

Свобода слова й політика в Іраку: розмова з Ахмедом Аль-Баширом (Iraq Initiative)

youtube.com/watch?v=z00O28KBT_U

Сатирик Ахмед Аль-Башир критично оцінює політичний клімат: в Іраку свобода слова значною мірою є ілюзією, а медіа контролюються політичними інтересами. Попри песимізм щодо системних змін, він вірить у повільні зрушення й закликає діаспору залишатися залученою.

Прогнозування «ери попиту»: будівництво енергетичної інфраструктури (Global Energy Forum)

youtube.com/watch?v=FsEZjod06TU

Керівники BP, ExxonMobil, Solstice, Enbridge: енергетичний виклик — оптимізація між надійністю, доступністю, вартістю та викидами. Головна перешкода — брак передбачуваності регуляторного середовища, особливо щодо дозвільних процедур. Регуляторна реформа критична для розблокування інвестицій; обговорено ядерну енергетику, біопаливо та вловлювання вуглецю.

Енергетика, дипломатія та регіональна стабільність: розмова з міністром Єгипту (Global Energy Forum)

youtube.com/watch?v=TRTZbXIR_BU

Підхід Єгипту до енергобезпеки на шести «опорах». Міністр Карім Бадаві описує трансформацію через відновлювані джерела; Єгипет прагне стати регіональним енергетичним хабом завдяки географії. Глобальні кризи посилили потребу пришвидшувати партнерства та нарощувати місцеве виробництво.

Чи програє Росія війну? Панель із генералами Кларком і Ходжесом

x.com/AtlanticCouncil/status/2067638073874428257

Відставні генерали оцінюють спроможність Путіна до конвенційного наступу проти НАТО як «доволі обмежену» через колосальні втрати в Україні. Застереження — не «знімати ногу з педалі» підтримки. Путін може не отримувати достовірної інформації з поля бою через радянську культуру замовчування. Українські успіхи з дронами — приклад зміни характеру війни.

Україна офіційно відкрила переговори про членство в ЄС

x.com/AtlanticCouncil/status/2067640750049820775

Андреас Умланд коментує офіційне відкриття переговорів про членство в ЄС. Попри безумовно позитивну новину, автор наголошує на невизначеності строків та інституційних і політичних перешкодах. Ключова подія тижня символічного й стратегічного значення на тлі війни.

Україна розширює застосування дронів середньої дальності для дезорганізації логістики РФ

x.com/AtlanticCouncil/status/2067696865840169406

Девід Кириченко: за останні місяці Україна різко розширила застосування дронів середньої дальності проти російської логістики в тилу. Удари по комунікаціях формують поле бою для майбутніх наступальних операцій ЗСУ та підривають здатність Росії підтримувати наступ.

Hudson Institute · American Enterprise Institute

Трансформація Сил самооборони Японії для стримування у XXI ст. (Hudson)

x.com/HudsonInstitute/status/2066536006493307084

Нова доповідь про модернізацію Сил самооборони Японії задля стримування. Токіо адаптує оборонну структуру до зростання загроз в Індо-Тихоокеанському регіоні; розглядаються спроможності для надійного стримування Китаю та КНДР і важливість союзницької взаємодії зі США.

Угода з Іраном — це антракт, а не фінал (AEI)

x.com/AEI/status/2067645510593257484

Хел Брандс: угода стане радше антрактом, ніж завершенням протистояння, і закріпить, а не завершить боротьбу між Америкою та Іраном. Скептична оцінка здатності меморандуму вирішити фундаментальні суперечності; ризики відновлення конфлікту в середньостроковій перспективі.

05 · РЕГІОНАЛЬНИЙ ОГЛЯД

Велика Британія

RUSI — Royal United Services Institute

Меморандум США-Іран ризикує перетворити кризу на постійну

rusi.org/.../peace-was-not-one-us-iran-memorandum-risks-permanent-crisis

Меморандум може зняти миттєвий тиск на енергоринки, але не вирішує жодного фундаментального питання. Відкладаючи долю іранської ядерної програми, документ закріплює кризовий стан. Його поява й розмитість — наслідок нездатності США та Ізраїлю конвертувати військову перевагу в політичний результат. Тегеран зберігає здатність відновити тиск на Ормуз. Угода — пауза, а не врегулювання, що підвищує ймовірність нового загострення.

Аргумент на користь заборони суперінтелекту: вже надто пізно?

rusi.org/.../case-banning-superintelligent-ai-its-too-late

Радикальна теза: задля збереження суверенітету у сфері ШІ Велика Британія має прямо заборонити розробку суперінтелекту. Ключовий пріоритет — збереження людського контролю над критичними системами; неконтрольований стрибок до надлюдського інтелекту створює ризики, непорівнянні з вигодами. Перегукується з рішеннями США щодо обмеження доступу до передових моделей.

Checkmate? Російське орбітальне маневрування загрожує космічним спроможностям України

rusi.org/.../checkmate-russian-orbital-manoeuving-threatens-ukraines-space-capability

Підозріле зближення російських супутників із комерційним апаратом, що забезпечує Україну розвідданими. Намір Москви неясний, але маневр сигналізує про готовність переносити протистояння в космос. Загроза супутниковій інфраструктурі може підірвати розвідувальні та комунікаційні спроможності ЗСУ — новий вимір ескалації.

Episode 122: Всередині російської воєнної економіки (Global Security Briefing)

rusi.org/podcasts/global-security-briefing/episode-122-inside-russias-wartime-economy

Як насправді виглядає російська воєнна економіка під офіційними показниками. Поштовх — виступ Путіна на ПМЕФ. Експерти розбирають розрив між пропагандистським образом стійкості та структурними проблемами — інфляцією, дефіцитом кадрів, залежністю від воєнних витрат. Перегукується з аналітикою FT про «плато» російського ОПК.

Польський міністр закордонних справ попереджає про хаотичний світ

rusi.org/news-and-comment/rusi-news/polish-foreign-minister-warns-chaotic-and-conflict-driven-world

Радослав Сікорський у RUSI: «це не той світ, який намагалися збудувати західні європейці». Хаос і конфлікт стають новою нормою; Європа має суттєво посилити власну оборону за збереження трансатлантичної єдності. Виступ напередодні саміту НАТО в Анкарі; польська позиція традиційно одна з найбільш «яструбиних».

Chatham House — The Royal Institute of International Affairs

Європа має чотири довгострокові шляхи до безпекової автономії від Америки

x.com/ChathamHouse/status/2067683771374027084

Чотири можливі траєкторії досягнення Європою безпекової автономії від США. Вибір залежить від готовності європейських електоратів до глибокої політичної інтеграції та фінансових жертв. Автономія — не одномоментне рішення, а тривалий політичний процес.

У 2026 році США випередять Норвегію як найбільший постачальник газу до Європиx.com/ChathamHouse/status/2067562979567038535

США стають найбільшим постачальником газу до Європи, випередивши Норвегію — позицію, яку до 2022 року обіймала Росія. Така залежність наражає Європу на потенційний примус уже з боку Вашингтона: позбувшись залежності від Москви, ЄС ризикує потрапити в нову асиметричну залежність від трансатлантичного партнера.

Білорусь: 500 політв'язнів звільнено в обмін на послаблення санкційx.com/ChathamHouse/status/2067623375208689954

Наталія Ковальова про угоду: в обмін на послаблення санкцій США домоглися звільнення 500 політв'язнів, прагнучи звільнити ще 900 до кінця року. Гуманітарний результат відчутний, але стратегічна мета — віддалити Лукашенка від Путіна — значно складніша з огляду на глибоку залежність Мінська від Москви.

Меморандум США-Іран кивком визнає міжнародне право. Чи можна сприймати це серйозно?chathamhouse.org/2026/06/us-iran-memorandum-understanding-nods-international-law-can-be-taken-seriously

Марк Веллер: меморандум задовольняє майже всі іранські вимоги, тоді як США втрачають економічні та військові важелі. Документ із 14 пунктів закріплює «остаточне» припинення воєнних дій і відновлює заборону на застосування сили за Статутом ООН, проте юридичний статус розмитий — це не договір, а зобов'язання «доброї волі». Проблемні місця: можливі приховані збори за прохід Ормузом і туманні формулювання щодо ядерної програми. Іронія: щоб вийти з війни, адміністрація змушена покладатися на ООН і МАГАТЕ. Висновок — меморандум радше засіб «збереження обличчя».

Чи обере Колумбія президента-ультраправого?chathamhouse.org/2026/06/will-colombia-elect-far-right-president

Маріано Агірре про другий тур виборів (21 червня): глибокий розкол між Іваном Сепедою (ліва Pacto Histórico за підтримки Петро) та Абелардо де ла Еспріельєю — бізнесменом без політичного досвіду, якого підтримує Трамп і який лідирує в опитуваннях, поєднуючи риси Трампа, Мілея й Букеле. Він обіцяє жорстку боротьбу зі злочинністю, скорочення держави та вихід з ООН і ОАД. Вибори вписано в тенденцію зростання ультраправих у Латинській Америці.

«Бути зеленим нелегко»: трилема Британії на шляху до нульових викидів (Independent Thinking)youtube.com/watch?v=meSPaFUyIgA

Чому політика net zero атакується з усіх боків на тлі високих рахунків. Одні бачать у переході двигун зростання й хеджування проти цінових шоків (криза 2022-го коштувала ~£183 млрд), інші наголошують на системних витратах. Щодо нового буріння в Північному морі — згода, що це майже не вплине на ціни через виснаження басейну. Кліматична політика тепер переплетена з обороною, промисловістю та геоеконімією.

05 · РЕГІОНАЛЬНИЙ ОГЛЯД

Європа

European Council on Foreign Relations (ECFR)

Заключна промова Карла Більдта: Європі загрожує «інноваційний шок» (щорічна рада ACM)

youtube.com/watch?v=rdFI_HjVhKw

Карл Більдт: Європа увійшла в період «безладу» — ревізійні Росія зі сходу, непередбачувані США із заходу, конфлікти на півдні. Європа не може обмежуватися роллю «наддержави регулювання», коли США — наддержави інновацій, а Китай — виробництва. Попередження про «інноваційний шок»: майбутнє формуватимуть надінтелектуальні LLM і космічні обчислення. «Брюссельський ефект» ризикує стати бумерангом без ладу в економіці й інноваціях.

Захист Європи від зовнішнього тиску: потрібне економічне стримування (щорічна рада ACM)

youtube.com/watch?v=Hg4IVAQp-WY

Вашингтон і Пекін усе частіше використовують економічний примус, тож Європі замало «грати в захисті». Тиск: експортний контроль Китаю над критичними мінералами й залежність ЄС/України від китайських компонентів для дронів; з боку США — тиск на цифрові правила та контроль над ШІ-моделями. Пропонується «план Б» — економічне стримування з трьох елементів: червоні лінії, важелі впливу та довіра до швидкого єдиного реагування.

Bruegel

Низьке страхове покриття перетворює уряди ЄС на «страховиків останньої інстанції» від катастроф

bruegel.org/policy-brief/planning-rising-fiscal-costs-climate-disasters

Граббе та колеги: низький рівень страхового покриття робить уряди ЄС фактичними «страховиками останньої інстанції» у разі стихійних лих. Це підсилює аргумент на користь фінансування превенції та адаптації до кліматичних ризиків і подолання «страхового розриву» на тлі зростання фіскального навантаження.

ШІ, демографія та Китай: чому Європа відстає в технологічних перегонях (The Sound of Economics)

youtube.com/watch?v=JVdSYlhguqs

Три «мегатренди»: старіння населення, стрімкий розвиток ШІ та зростання Китаю. Світове населення вперше може почати скорочуватися, тиснучи на пенсійні системи. Європа «відстаюча»: США мають ~60–70% світових обчислювальних потужностей, Китай ~20%, Європа ~5%. Більшість ШІ-чипів виробляється на Тайвані; Китай — «наріжний камінь» переходу до відновлюваної енергетики.

Carnegie Europe

Від торгової залежності до геополітичного важеля: ЄС в епоху «зброєної взаємозалежності»

carnegieendowment.org/europe/research/2026/06/from-trade-dependence-to-geopolitical-leverage

Сінан Ульген: свідома «зброїзація» ланцюгів постачання перетворює торгівлю на інструмент держполітики. Найбільша вразливість ЄС — імпорт зон ризику з дедалі концентрованішими постачальниками. Підкреслюється потреба перетворити торговельну залежність на джерело власного впливу.

05 · РЕГІОНАЛЬНИЙ ОГЛЯД

Швеція · Австралія · Індія

SIPRI — Stockholm International Peace Research Institute**SIPRI Yearbook 2026: світові військові витрати — \$2 887 млрд (2,5% світового ВВП)**x.com/SIPRIorg/status/2066536375508209677

Глобальні військові витрати зросли до \$2 887 млрд у 2025 році — 11-й рік поспіль зростання. Світовий військовий тягар сягнув 2,5% ВВП — найвищого рівня з 2009 року. Безпрецедентна мілітаризація світової економіки, пов'язана з війнами в Україні та на Близькому Сході.

Дев'ять ядерних держав продовжили модернізацію арсеналів у 2025 роціx.com/SIPRIorg/status/2066788749963338212

США, Росія, Велика Британія, Франція, Китай, Індія, Пакистан, КНДР та Ізраїль продовжили програми модернізації; більшість розгорнули нові ядерні або ядерно-здатні системи. Нова якісна гонка ядерних озброєнь на тлі ерозії режимів контролю.

Персонал миротворчих операцій скоротився на 49% з 2016 рокуx.com/SIPRIorg/status/2066905520384901205

Станом на 31 грудня 2025 року в миротворчих операціях задіяно 78 633 особи — на 49% менше, ніж у 2016-му, найнижчий рівень щонайменше з 2000 року. Глибокий спад миротворчого потенціалу через геополітичну фрагментацію та кризу багатосторонності — індикатор звуження можливостей ООН.

Lowy Institute (Австралія)**Росія програє в Україні**x.com/LowyInstitute/status/2066370528110117048

Мік Раян: авторитарні держави «не на десять футів заввишки» — Росія, схоже, програє в Україні за всіма вимірами. Жорсткий урок для Австралії щодо власної обороноздатності; повільна поразка Росії змінює стратегічні розрахунки в Індо-Тихоокеанському регіоні. Авторитетний погляд із Південної півкулі.

Втома від Україниx.com/LowyInstitute/status/2066930369463513379

Ірина Скубій про втому світу від України та поступове «зникнення» країни з глобального поля зору на тлі інших криз. Іранська війна відтісняє українську тематику; ризик «нормалізації» затяжної війни в публічній свідомості. Важливий сигнал для української публічної дипломатії, що контрастує з оптимістичними воєнними оцінками.

Косовська модель не врятує Українуx.com/LowyInstitute/status/2067066290515194145

Алі Верджі: «косовська модель» врегулювання не підходить Україні. Відмінності між балканським і українським контекстами роблять пряме перенесення моделі недоречним; потрібен власний, адаптований до реалій підхід.

Тихе зростання китайського ШІ всередині західних компанійx.com/LowyInstitute/status/2067398423263826129

Андре Іларіо де Лусена: швидке проникнення китайських ШІ-рішень у західні компанії формується непомітно — через бізнес-процеси та ланцюги постачання. Виклик для технологічного суверенітету Заходу, що перегукується з темою експортного контролю та де-ризикінгу.

Observer Research Foundation (ORF, Індія)**Цифрове шпигунство Китаю та наслідки для Індії**orfonline.org/research/china-s-digital-espionage-playbook-and-the-implications-for-india

Спільне попередження Five Eyes про витончене китайське шпигунство, що націлюється на фахівців через LinkedIn та рекрутингові платформи. Індія, не входячи до альянсу, стикається з ідентичними вразливостями з огляду на китайсько-індійську напруженість. Наголос на контррозвідці та цифровій обізнаності.

Грошово-кредитна політика та зростання Індії на тлі зовнішніх викликівorfonline.org/expert-speak/assessing-india-s-monetary-policy-and-growth-amid-external-headwinds

Зростання ВВП у 2026 фін. році на 7,7% перевищило прогнози завдяки приватному споживанню та інвестиціям. Збій в Ормузькій протоці, девальвація рупії та передача паливних цін загрожують динаміці. Резервний банк Індії зберігає нейтральність; для підтримки зростання потрібна диверсифікація зовнішньої торгівлі.

The Defence Cable: новий щомісячний моніторинг військових справ і оборонних технологійor-f.org/39142

Новий продукт ORF. Перший випуск розглядає поглиблення оборонних зв'язків Індії в межах політики «Act East» — експорт ракет BrahMos, меморандуми з Кореєю та В'єтнамом — і те, як ШІ переформатовує збройні сили США. Відображає прагнення Індії посилити роль у регіональній безпеці.

05 · РЕГІОНАЛЬНИЙ ОГЛЯД · ІНДИКАТОР НАРАТИВІВ

Росія

Російські майданчики наводяться як індикатор офіційних і навколовладних наративів, а не як експертна аналітика. Загальна рамка тижня — «багатополярність» та інтерпретація іранської угоди як прихованої поразки США.

«Россия в глобальной политике» (Федір Лук'янов)**«Міжнародний огляд» від 19.06.2026: меморандум США-Іран, саміт G7 та зустріч Росія-АСЕАН**

youtu.be/MZYxFx14K5Y

Підсумки гострої фази американо-іранського протистояння. Президенти дистанційно підписали меморандум, який зупиняє воєнну фазу; автори підкреслюють, що зміст документа «дещо приголомшує». Паралельно — саміт G7 в Евіані за участю Зеленського, де завдання європейців було переконати Трампа остаточно стати на бік України. Окремий блок — саміт Росія-АСЕАН у Казані (гість — Джордж Бібі, Інститут Квінсі). Меседж: США маскують політичну поразку дипломатичними формулюваннями.

«Конфуз і Ормуз»: проміжні підсумки іранської кампанії США

globalaffairs.ru/articles/konfuz-i-ormuz-mo

Центральна теза: навколо Ормузу й долі меморандуму точиться дипломатична гра, а не рух до врегулювання. Переговори (на два місяці) заздалегідь мають мало шансів; дії Ізраїлю в Південному Лівані дають зручний привід пояснювати відсутність прогресу. Якщо протока залишиться відкритою, результат влаштує всіх — передишка потрібна кожній стороні. Висновок: навіть нерезультативні переговори створюють «дим», що приховує політичну поразку.

Відносини з КНДР: що відбувається у Східній Азії

globalaffairs.ru/articles/otnosheniya-s-kndr-toloraya

Георгій Толорая аналізує відносини Росії з КНДР на тлі військово-політичного зближення. Корейський напрям розглянуто крізь призму інтересів великих держав; співпраця з Пхеньяном вписується у ширшу стратегію Москви на азійському напрямі. Лінія на пояснення «повороту на Схід» як структурного явища.

Таємні канали та ядерний блеф: що насправді стоїть за іранською кризою (інтерв'ю «Україні.ру»)

ukraina.ru

Бесіда Лук'янова про приховані канали дипломатії та «ядерний блеф» навколо іранської кризи. Логіка дій Вашингтона й Тегерана пояснюється крізь призму торгу, а не прямого конфлікту; ймовірно обговорюється роль посередників. Лінія: сторони зацікавлені радше в керованій передишці, ніж у повномасштабній ескалації.

«НЕЗЫГАРЬ» (Telegram)

Учасники СВО як новий соціальний шар: мова, ідентичність і ставлення суспільства

t.me/russicaRU

На основі досліджень А. Архипової та Ю. Лапшина (7 тис. листів омбудсмену): військові та родини сформували закриту екосистему з «окопним» жаргоном. За «Левада-центром», ставлення «помірно позитивне» (~80% поваги, 65% за пільги для дітей), але повернення викликає тривогу: 39% очікують «зростання конфліктів і злочинності», 41% вважають, що війна «скалічила душі». Порівнюється з феноменом «афганців», але масштабом у десятки разів більшим.

Передвиборча кампанія в Думу на тлі тривожності через удари дронів

t.me/russicaRU

Старт кампанії до Держдуми збігся зі зростанням тривоги через атаки БПЛА. За моніторингом ЦІ-ПКР, «Єдина Росія» повернула монопольне становище в медіа, КПРФ і СР ослабли. З початку червня — неформальний мораторій на негативний порядок денний, проте «дрони й ракети перебивають будь-яку повістку». Висновок: Україна стала фактичним бенефіціаром кампанії; запит суспільства зміщується до перспектив завершення війни.

«Массовка»: колонка Андрія Калітіна про імітацію в російській політиці

t.me/akalitin

Есе журналіста (внесеного до реєстру іноагентів) розгортає метафору російської політики як театру, де масовка грає головну роль. Приклади «імітації перемог»: переодягнені ветерани на парадах, танк «Армата», презентації фронтових успіхів на кольоровому принтері. Обидві палати парламенту голосують за кремлівським сценарієм; владна вертикаль постає як провінційний театр у бункері без вікон. Зразок критичного емігрантського погляду.

Іван Крастев: вікно можливостей для заморозки війни

t.me/russicaRU

Іван Крастев: нині існує реальна можливість заморозити війну в «епоху асиметрії». Щоб домогтися контролю над усім Донбасом, Путіну довелося б вдатися до мобілізації або ядерної зброї — обидва варіанти катастрофічні. Припинивши бойові дії, Кремль міг би «імітувати успіх», як Трамп щодо Ірану. Вікно може бути втрачене через оману Путіна щодо «повної перемоги». Найреалістичніший шлях — прямі переговори Росії та України.

Мішустін і антимігрантський тренд: прагматизм проти риторики силовиків

t.me/russicaRU

Заклик Мішустіна вболівати за збірну Узбекистану трактується як протиставлення антимігрантському тренду силовиків та «коаліції Медведєва-Володіна». Аргумент: кадровий голод унеможлиблює відмову від праці мігрантів — слова прем'єра є «геополітичною ввічливістю» задля партнерів у Центральній Азії за умов санкцій. Ілюстрація внутрішньоелітних розбіжностей щодо міграційної політики.

INSIGHTRADAR · Strategic Intelligence. Випуск № 25/2026, період моніторингу 15–21 червня 2026 р. Документ підготовлено на основі відкритих публікацій 30+ аналітичних центрів. Оцінки належать авторам першоджерел. Поширення обмежене: для внутрішнього користування. © 2026 INSIGHTRADAR · www.insightradar.info